

1 Źródła obowiązujących przepisów**1.1 Przepisy krajowe**

Prawo prywatne międzynarodowe w przeważającej mierze regulują obecnie przepisy UE. Szwedzkie przepisy krajowe w tej dziedzinie ustanowiono w ustawach i orzecznictwie. Ustawodawstwo zasadniczo stanowi transpozycję konwencji międzynarodowych, których Szwecja jest stroną. Poniżej wymieniono najważniejsze akty prawne w tym zakresie:

Małżeństwo i dzieci:

- w rozdziale 3 §§ 4 i 6 ustawy o niektórych międzynarodowych stosunkach prawnych dotyczących małżeństwa i odpowiedzialności rodzicielskiej (1904:26, s. 1) (lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, IÄL);
- §§ 9, 12 i 13 rozporządzenia w sprawie niektórych międzynarodowych stosunków prawnych w zakresie małżeństwa, przysposobienia i odpowiedzialności rodzicielskiej (1931:429) (förordningen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap, NÄF);
- § 3 ustawy o przysposobieniu w sytuacjach z elementem obcym (2018:1289) (lagen om adoption i internationella situationer);
- §§ 2, 3, 3a, 5, 5a, 6 i 6a ustawy o międzynarodowych kwestiach związanych z ojcostwem (1985:367) (lagen om internationella faderskapsfrågor, IFL);
- rozporządzenie Rady (UE) 2016/1103 z dnia 24 czerwca 2016 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych;
- rozporządzenie Rady (UE) 2016/1104 z dnia 24 czerwca 2016 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich;
- ustawa o niektórych międzynarodowych kwestiach dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami lub konkubentami (2019:234) (lagen om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer);
- § 1 ustawy o konwencji haskiej z 1996 r. (2012:318) (lagen om 1996 års Haagkonvention) oraz art. 15–22 Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci zawartej w Hadze w dniu 19 października 1996 r. (zwanej dalej „konwencją haską z 1996 r.”);
- art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych”) oraz Protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

Dziedziczenie:

- art. 20–38 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego.

Umowy i kupno:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych („rozporządzenie Rzym I”);
- §§ 79–87 ustawy o wekslach [växellagen (1932:130)];
- §§ 58–65 ustawy o czekach [checklagen (1932:131)];
- ustawa o prawie właściwym dla sprzedaży ruchomości [lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker, IKL];
- §§ 25a, 31a i 42a ustawy o delegowaniu obowiązków w miejscu pracy [lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, MBL];
- ustawa o prawie właściwym dla niektórych umów ubezpieczenia [lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal];
- rozdział 4 § 13 i rozdział 2 § 14 kodeksu morskiego [sjölagen (1994:1009)];
- § 14 ustawy o umowach konsumenckich [lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden];
- rozdział 1 § 4 ustawy o ochronie konsumentów w zakresie umów timeshare lub długoterminowych produktów wakacyjnych [lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt];
- rozdział 3 § 14 ustawy o umowach zawieranych na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa [lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler];
- § 48 ustawy o sprzedaży konsumenckiej [konsumentköplagen (1990:932)].

Odszkodowanie:

- rozporządzenie (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („rozporządzenie Rzym II”);
- §§ 8, 14 i 38 ustawy o szkodzi poniesionej w następstwie wypadku drogowego [trafikskadelagen (1975:1410)];
- § 1 ustawy ratyfikującej Konwencję z dnia 9 lutego 1972 r. pomiędzy Szwecją a Norwegią o wypasie reniferów [lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning];
- § 1 ustawy ratyfikującej Konwencję z dnia 19 lutego 1974 r. pomiędzy Danią, Finlandią, Norwegią i Szwecją o ochronie środowiska [lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige].

Prawo upadłościowe:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego („rozporządzenie w sprawie upadłości z 2015 r.”);
- §§ 1, 3 i 5–8 ustawy ustanawiającej przepisy regulujące upadłość obejmującą majątek znajdujący się w Danii, Finlandii, Islandii lub Norwegii [lag (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge];
- §§ 1, 4–9 i 13 ustawy o skutkach upadłości występujących w Danii, Finlandii, Islandii lub Norwegii [lag (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge];

- §§ 1, 3–8 i 12 ustawy o upadłości obejmującej majątek znajdujący się w innym kraju nordyckim [lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land];
- §§ 1, 4–9, 13 i 14 ustawy o skutkach upadłości występujących w innym kraju nordyckim [lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land].

1.2 Wielostronne konwencje międzynarodowe

Szwecja jest stroną niżej wymienionych wielostronnych konwencji międzynarodowych, które ustanawiają przepisy dotyczące ustalania prawa właściwego. Ponieważ Szwecja przyjęła „dualistyczne” podejście do umów międzynarodowych, wspomniane konwencje wielostronne transponowano również do szwedzkiego prawa krajowego. Zobacz powyżej.

Liga Narodów:

- Konwencja z 1930 r. o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w przedmiocie weksli trasowanych i własnych;
- Konwencja z 1931 r. o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w przedmiocie czeków.

Haska Konferencja Prawa Prywatnego Międzynarodowego:

- Konwencja z 1955 r. o prawie właściwym dla międzynarodowej sprzedaży towarów;
- Konwencja z 1961 r. dotycząca kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych;
- Konwencja z 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci;
- Protokół haski z 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

Unia Europejska:

- Konwencja z 1980 r. o prawie właściwym dla zobowiązań umownych (rozporządzenie Rzym I zastępuje tę konwencję w odniesieniu do umów zawartych w dniu 17 grudnia 2009 r. lub po tej dacie).

Konwencje nordyckie:

- Konwencja z 1931 r. pomiędzy Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją ustanawiająca zasady prawa prywatnego międzynarodowego dotyczące małżeństwa, przysposobienia i odpowiedzialności rodzicielskiej (ostatnio zmieniona konwencją zmieniającą z 2006 r.);
- Konwencja z 1933 r. w sprawie upadłości pomiędzy Szwecją, Danią, Finlandią, Islandią a Norwegią („konwencja nordycka w sprawie upadłości”);
- Konwencja z 1934 r. pomiędzy Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją o dziedziczeniu, testamentach i zarządzaniu spadkiem (ostatnio zmieniona konwencją zmieniającą z 2012 r.);
- Konwencja z 1974 r. o ochronie środowiska pomiędzy Danią, Finlandią, Norwegią i Szwecją.

1.3 Główne konwencje dwustronne

Konwencja z 1972 r. pomiędzy Szwecją a Norwegią o wypasie reniferów (1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning).

2 Wdrożenie norm kolizyjnych

2.1 Czy istnieje obowiązek stosowania przez sąd norm kolizyjnych z urzędu?

Ogólnie rzecz biorąc, jeżeli spór zawiera element obcy, sąd powinien z urzędu ustalić prawo właściwe. Szereg przepisów szwedzkiego prawa prywatnego międzynarodowego stanowi, że w takim przypadku należy uszanować dokonany przez umawiające się strony wybór prawa właściwego dla kwestii związanych z umową. Jeżeli spór kwalifikuje się do tego, aby rozstrzygnąć go w drodze ugody pozasądowej, strony mogą również osiągnąć porozumienie w kwestii prawa właściwego przy rozpoznawaniu ich sporu przez sąd. Jeżeli sprawa dotyczy stosunku prawnego, w przypadku którego zgodnie ze szwedzkim prawem krajowym dopuszcza się możliwość przeprowadzenia postępowania pojednawczego, sąd powinien zatwierdzić jednomyślne oświadczenie wskazujące właściwość prawa szwedzkiego, o ile w danej sprawie występuje związek ze Szwecją (zob. Archiwum Nowego Ustawodawstwa – NJA, 2017, s. 168).

2.2 Odesłanie

W szwedzkim prawie prywatnym międzynarodowym co do zasady nie uznaje się instytucji odesłania. Wyjątek od tej reguły stanowią jednak § 79 ust. 2 ustawy o wekslach i § 58 ust. 2 ustawy o czekach w odniesieniu do zdolności cudzoziemców do zawierania transakcji z wykorzystaniem weksli lub czeków. Jest on uzasadniony tym, że przepisy te opierają się na konwencjach międzynarodowych. Inny wyjątek stanowi § 9 ust. 2 ustawy (1981:7) o skutkach ogłoszenia upadłości występujących w innym kraju nordyckim. Ponadto dopuszcza się odesłanie dotyczące ważności zawartego małżeństwa pod względem wymogów formalnych, o którym mowa w rozdziale 1 § 1 ust. 7 ustawy (1904:26 s. 1) o niektórych międzynarodowych stosunkach prawnych dotyczących małżeństwa i odpowiedzialności rodzicielskiej.

2.3 Zmiana łącznika

Nie przewidziano żadnych przepisów ogólnych regulujących skutki zmiany łącznika. Na przykład rozporządzenia Unii Europejskiej dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych i skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich opierają się na zasadzie niezmienności. Oznacza to, że prawo właściwe ustalone w oparciu o łącznik, który występował w chwili zawarcia małżeństwa lub zarejestrowania związku partnerskiego, można zmienić wyłącznie w drodze wyjątku i po złożeniu stosownego wniosku, o ile spełniono określone warunki przewidziane w odpowiednim rozporządzeniu Unii Europejskiej. W odniesieniu do małżeńskich ustrojów majątkowych w kontekście krajów nordyckich zastosowanie ma natomiast zasada zmienności. Oznacza to, że jeżeli małżonkowie nie zawarli umowy dotyczącej wyboru prawa właściwego i jeżeli mieli następnie swoje wspólne miejsce zamieszkania w innym kraju nordyckim przez okres co najmniej dwóch lat, prawem właściwym będzie prawo tego kraju nordyckiego. Jeżeli jednak oboje małżonkowie mieli miejsce zamieszkania w tym kraju we wcześniejszym okresie swojego małżeństwa lub jeżeli są obywatelami tego kraju, prawo tego kraju będzie miało zastosowanie od chwili, w której małżonkowie w nim zamieszkają. Podobna zasada obowiązuje w przypadku konkubinatu [zob. rozdział 3 § 9 i rozdział 5 § 6 ustawy o niektórych międzynarodowych kwestiach dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami lub konkubentami (2019:234)].

2.4 Wyjątki od normalnego stosowania norm kolizyjnych

Ogólna zasada szwedzkiego prawa prywatnego międzynarodowego stanowi, że przepisy prawa obcego nie należy stosować, jeżeli jego zastosowanie byłoby wyraźnie sprzeczne z podstawowymi zasadami systemu prawnego tego państwa. Przepisy w tym zakresie można również znaleźć w licznych aktach prawnych prawa prywatnego międzynarodowego, ale z faktu tego nie można wyciągnąć wniosku, że klauzula porządku publicznego wymaga odpowiedniej podstawy prawnej. Sąd orzekł, że nie można stosować prawa obcego ze względu na porządek publiczny w zaledwie kilku wyrokach. Ustalenie, które przepisy szwedzkiego prawa są wiążące w wymiarze międzynarodowym, należy zazwyczaj do sędziego.

2.5 Stwierdzenie prawa obcego

Jeżeli sąd stwierdzi, że prawem właściwym jest prawo obce, ale nie jest zaznajomiony z przepisami prawa materialnego obcego systemu prawnego, może wybrać jedną z dwóch możliwości. Sąd może podjąć decyzję o samodzielnym zbadaniu sprawy albo zwrócić się do strony o przekazanie mu niezbędnych informacji. Wybór odpowiedniego rozwiązania będzie uwarunkowany względami praktycznymi. Jeżeli sąd sam bada sprawę samodzielnie, może uzyskać

pomoc ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości. Ogólnie rzecz biorąc, sąd powinien odgrywać aktywniejszą rolę w sporach, które nie kwalifikują się do tego, aby rozstrzygnąć je w drodze ugody pozasądowej, natomiast w sporach kwalifikujących się do rozstrzygnięcia w drodze ugody pozasądowej może powierzyć stronom odpowiedzialność za przeprowadzenie większej części prac badawczych.

3 Normy kolizyjne

3.1 Zobowiązania umowne i akty prawne

Szwecja jest stroną Konwencji rzymskiej z 1980 r. o prawie właściwym dla zobowiązań umownych. Przyjęto odrębne przepisy regulujące kwestie związane z wyborem prawa właściwego w określonych dziedzinach. Rozporządzenie Rzym I zastępuje konwencję w odniesieniu do umów zawartych 17 grudnia 2009 r. lub po tej dacie.

Kwestie związane z umowami dotyczącymi **sprzedaży towarów** regulują przepisy ustawy o prawie właściwym dla sprzedaży towarów (1964:528) transponującej postanowienia Konwencji haskiej z 1955 r. o prawie właściwym dla międzynarodowych umów sprzedaży towarów do prawa szwedzkiego. Przepisy tej ustawy są nadrzędne względem przepisów rozporządzenia Rzym I. Ustawa ta nie ma jednak zastosowania do umów konsumenckich. Zgodnie z § 3 ustawy kupujący i sprzedawca mogą określić prawo właściwe w umowie. § 4 stanowi, że w przypadku gdy strony nie wybrały prawa właściwego, za właściwe uznaje się prawo państwa miejsca zamieszkania sprzedawcy. Przewidziano pewne wyjątki od tej zasady, mające zastosowanie w przypadku, gdy sprzedawca przyjął zamówienie w państwie miejsca zamieszkania kupującego, a także w przypadku zakupów dokonywanych na giełdzie lub na aukcji. Inny wyjątek od przepisów rozporządzenia Rzym I obejmuje niektóre **umowy konsumenckie**. Przepisy szczególne mające na celu ochronę konsumentów przed klauzulami wyboru prawa właściwego zawierają § 48 ustawy (1990:932) o sprzedaży konsumenckiej, § 14 ustawy (1994:1512) o umowach konsumenckich, rozdział 1 § 4 ustawy (2011:914) o ochronie konsumentów w zakresie umów timeshare lub dotyczących długoterminowych produktów wakacyjnych oraz rozdział 3 § 14 ustawy (2005:59) o umowach zawieranych na odległość i poza lokalem przedsiębiorcy. Zgodnie z tymi przepisami w określonych okolicznościach należy zastosować prawo państwa należącego do EOG, jeżeli zapewnia ono konsumentowi lepszą ochronę. Przepisy szczególne w odniesieniu do **weksli i czeków** zawierają §§ 79–87 ustawy (1932:130) o wekslach i §§ 58–65 ustawy (1932:131) o czekach. Opierają się one na Konwencji genewskiej z 1930 r. o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w związku z wekslami trasowanymi i własnymi oraz na Konwencji genewskiej z 1931 r. o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w związku z czekami.

Niektóre **umowy ubezpieczenia innego niż ubezpieczenia na życie** są uregulowane w ustawie (1993:645) o prawie właściwym dla niektórych umów ubezpieczenia.

3.2 Zobowiązania pozaumowne

Kwestię prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych reguluje rozporządzenie Rzym II.

3.3 Status osoby, aspekty odnoszące się do stanu cywilnego osoby (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, zdolność)

W szwedzkim prawie prywatnym międzynarodowym rozstrzygającym łącznikiem w odniesieniu do ustalenia statutu personalnego jest tradycyjnie obywatelstwo. Obecnie liczba przypadków, w których obywatelstwo ustępuje pierwszeństwa miejscu zamieszkania jako głównemu łącznikowi, jest na tyle duża, że trudno jest nadal mówić o jednym głównym łączniku w odniesieniu do statutu personalnego. W szwedzkim prawie prywatnym międzynarodowym pojęcie statutu personalnego odnosi się zasadniczo do zdolności prawnej, zdolności do czynności prawnych oraz nazwiska.

Zgodnie z rozdziałem 1 § 1 ustawy o niektórych międzynarodowych stosunkach prawnych dotyczących małżeństwa i odpowiedzialności rodzicielskiej (1904:26, s. 1) **zdolność do zawarcia małżeństwa** przed szwedzkim organem podlega co do zasady prawu szwedzkiemu, jeżeli którakolwiek ze stron jest obywatelem szwedzkim lub ma miejsce zamieszkania w Szwecji. Podobne zasady odnoszą się do spraw dotyczących krajów nordyckich zgodnie z § 1 rozporządzenia (1931:429) w sprawie niektórych międzynarodowych stosunków prawnych w zakresie małżeństwa, przysposobienia i odpowiedzialności rodzicielskiej.

Przepisy szczególne dotyczące **opieki i kurateli** zawierają rozdziały 4 i 5 ustawy (1904:26 s. 1) o niektórych międzynarodowych stosunkach prawnych dotyczących małżeństwa i odpowiedzialności rodzicielskiej oraz §§ 14–21a rozporządzenia (1931:429) w sprawie niektórych międzynarodowych stosunków prawnych w zakresie małżeństwa, przysposobienia i odpowiedzialności rodzicielskiej.

Kwestię prawa właściwego dla **zdolności do zawierania umów** uregulowano częściowo w art. 13 rozporządzenia Rzym I. Zdolność do zawierania transakcji z wykorzystaniem weksli lub czeków regulują przepisy szczególne zawarte w § 79 ustawy o wekslach i w § 58 ustawy o czekach.

W rozdziale 11 § 3 kodeksu postępowania sądowego (rättegångsbalken) przewidziano przepis szczególny dotyczący **zdolności procesowej**, który stanowi, że cudzoziemiec, któremu w jego własnym państwie nie przysługuje zdolność do czynności procesowych, może podejmować takie czynności w Szwecji, jeżeli zdolność do czynności procesowych przysługuje mu zgodnie z prawem szwedzkim.

W szwedzkim prawie prywatnym międzynarodowym uznaje się, że **kwestie związane z nazwiskiem** należą do statutu personalnego. Oznacza to przykładowo, że przyjęcie przez jednego z małżonków nazwiska współmałżonka nie jest klasyfikowane jako zagadnienie dotyczące skutków prawnych małżeństwa w sferze osobistej. Zgodnie z § 31 ustawy o nazwiskach [lagen om personnamn (2016:1013)] ustawa ta nie ma zastosowania do szwedzkich obywateli, którzy mają miejsce zamieszkania w Danii, Norwegii lub Finlandii; Z powyższego można wywnioskować *a contrario*, że ma ona zastosowanie do szwedzkich obywateli mających miejsce zamieszkania w innych państwach. § 32 stanowi, że ustawa ta może również mieć zastosowanie do cudzoziemców, którzy mają miejsce zamieszkania w Szwecji.

3.4 Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem, w tym przysposobienie

W szwedzkim prawie materialnym nie dokonuje się rozróżnienia między **dziećmi małżeńskimi a dziećmi pozamałżeńskimi**, a w szwedzkim prawie prywatnym międzynarodowym nie przewidziano żadnej szczególnej normy kolizyjnej dotyczącej ustalenia, czy dziecko należy uznać za urodzone w małżeństwie czy poza nim, ani czy dziecko urodzone poza małżeństwem można następnie „legitymizować”.

Jeżeli chodzi o prawo właściwe dla ustalenia **ojcostwa**, istnieją różne przepisy dotyczące domniemania ojcostwa i ustalenia ojcostwa przez sąd powszechny. Domniemanie ojcostwa jest uregulowane w § 2 ustawy (1985:367) o międzynarodowych kwestiach związanych z ojcostwem. Przepis ten stanowi, że domniemywa się, iż mężczyzna, który jest lub był mężem matki dziecka, jest ojcem dziecka, jeżeli wynika to z prawa państwa, w którym dziecko miało miejsce zamieszkania w chwili narodzin, lub – w przypadku, w którym prawo nie uznaje nikogo za ojca – jeżeli wynika to z prawa państwa, którego dziecko stało się obywatelem w chwili narodzin. Jeżeli miejscem zamieszkania dziecka w chwili narodzin była Szwecja, kwestia ta podlega jednak zawsze prawu szwedzkiemu. Jeżeli ojcostwo należy ustalić w sądzie, sąd co do zasady stosuje prawo państwa, w którym dziecko miało miejsce zamieszkania w chwili wydania orzeczenia w pierwszej instancji.

Zgodnie z § 3 ustawy o **przysposobieniu** w sytuacjach z elementem obcym (2018:1289) sąd szwedzki rozpoznający wniosek o przysposobienie jest zobowiązany stosować prawo szwedzkie.

Orzeczenie o przysposobieniu wydane w państwie trzecim, które jest ważne w Szwecji, wywołuje takie same skutki prawne jak orzeczenie o przysposobieniu wydane w Szwecji.

Kwestia prawa właściwego dla **świadczeń alimentacyjnych** na rzecz dziecka podlega Protokołowi haskiemu z 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych. Co do zasady obowiązki alimentacyjne podlegają prawu państwa, w którym dziecko ma miejsce zamieszkania. Jeżeli dziecko nie jest w stanie uzyskać świadczenia alimentacyjnego od dłużnika alimentacyjnego zgodnie z tym prawem, należy stosować prawo państwa, w którym położony jest

sąd. Jeżeli dziecko nie jest w stanie uzyskać świadczenia alimentacyjnego od dłużnika alimentacyjnego zgodnie z prawem żadnego z tych państw, a zarówno dłużnik, jak i wierzyciel są obywatelami tego samego państwa, należy zastosować prawo tego państwa.

3.5 Związek małżeński, pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci, związki partnerskie, rozwód, separacja sądowa, obowiązki alimentacyjne
W odniesieniu do **zdolności do zawarcia małżeństwa** zobacz pkt 3.3 powyżej. Co do zasady małżeństwo uznaje się za **ważne ze względu na formę**, jeżeli jest ważne w państwie, w którym je zawarto; zob. rozdział 1 § 7 ustawy (1904:26 s. 1) o niektórych międzynarodowych stosunkach prawnych dotyczących małżeństwa i odpowiedzialności rodzicielskiej.

Skutki prawne zawarcia małżeństwa można podzielić na dwie główne kategorie: skutki w sferze osobistej i skutki w sferze majątkowej małżonków (zobacz pkt 3.6 poniżej). Głównym skutkiem prawnym zawarcia małżeństwa w sferze osobistej jest wzajemny obowiązek alimentacyjny małżonków. W szwedzkim prawie prywatnym międzynarodowym kwestie uprawnienia małżonków do dziedziczenia, przyjmowania przez nich nazwiska współmałżonka lub obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci współmałżonka nie są uznawane za skutki prawne zawarcia małżeństwa, a prawo właściwe ustala się na podstawie norm kolizyjnych regulujących kwestie dziedziczenia, nazwisk itd.

Kwestię prawa właściwego dla **świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka** reguluje Protokół haski z 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych. Co do zasady obowiązki alimentacyjne podlegają prawu państwa, w którym osoba, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, ma miejsce zamieszkania. Jeżeli którekolwiek z małżonków sprzeciwia się zastosowaniu tego prawa, a prawo innego państwa ma ściślejszy związek z małżeństwem (w szczególności prawo państwa, w którym małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania), należy zastosować prawo tego innego państwa.

W odniesieniu do kwestii związanych z **rozwozem** rozdział 3 § 4 ust. 1 ustawy (1904:26 s. 1) o niektórych międzynarodowych stosunkach prawnych dotyczących małżeństwa i odpowiedzialności rodzicielskiej wskazuje, że szwedzkie sądy stosują prawo szwedzkie. § 4 ust. 2 wprowadza wyjątek dotyczący sytuacji, w której obydwójce małżonkowie są cudzoziemcami, a żadne z nich nie ma miejsca zamieszkania w Szwecji od co najmniej roku.

W szwedzkim prawie materialnym nie występuje instytucja **separacji sądowej** ani **unieważnienia małżeństwa**. Przepisy regulujące kwestie związane z podziałem majątku po ogłoszeniu separacji sądowej zawarto w rozdziale 2 § 6 i w rozdziale 3 § 13 ustawy o niektórych międzynarodowych kwestiach dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami lub konkubentami (2019:234).

3.6 Małżeńskie ustroje majątkowe

Kwestie dotyczące prawa właściwego dla małżeńskich ustrojów majątkowych regulują przepisy rozdziału III rozporządzenia Rady (UE) 2016/1103 z dnia 24 czerwca 2016 r. wdrażającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych. Podobne przepisy mające zastosowanie do zarejestrowanych partnerów zawiera rozdział III rozporządzenia Rady (UE) 2016/1104 z dnia 24 czerwca 2016 r. wdrażającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich. W rozdziale 2 ustawy o niektórych międzynarodowych kwestiach dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami lub konkubentami (2019:234) ustanowiono przepisy uzupełniające przepisy rozporządzeń Unii Europejskiej (zob. m.in. rozdział 2 §§ 4 i 5).

W rozdziale 3 ustawy o niektórych międzynarodowych kwestiach dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami lub konkubentami (2019:234) przewidziano przepisy szczególne dotyczące prawa właściwego dla małżeńskich ustrojów majątkowych w kontekście krajów nordyckich (zob. m.in. rozdział 3 §§ 8–11).

3.7 Testamenty i dziedziczenie

Kwestię kolizji przepisów w odniesieniu do testamentów i spadków reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego. Normy kolizyjne zawarte w tym rozporządzeniu mają zastosowanie niezależnie od tego, czy element obcy dotyczy państwa członkowskiego czy dowolnego państwa trzeciego.

Jeżeli chodzi o ważność testamentu ze względu na formę, obowiązują jednak przepisy szczególne zawarte w rozdziale 2 § 3 ustawy (2015: 417) o dziedziczeniu w sytuacjach z elementem obcym (lagen om arv i internationella situationer), która transponuje do prawa krajowego postanowienia Konwencji haskiej z 1961 r. dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych. Testament uznaje się za ważny, jeżeli spełnia wymogi dotyczące formy przewidziane w prawie państwa, w którym spadkodawca go sporządził, państwa, w którym spadkodawca miał miejsce zamieszkania, lub państwa, którego był obywatelem, w chwili sporządzenia testamentu albo w chwili śmierci. Rozrządzenie nieruchomością również uznaje się za ważne co do formy, jeżeli dokonano go zgodnie z wymogami dotyczącymi formy przewidzianymi w prawie państwa, w którym znajduje się nieruchomość. Te same zasady stosuje się do odwołania testamentu. Odwołanie testamentu należy również uznać za ważne, jeżeli dokonano go zgodnie z wymogami dotyczącymi formy odwołania testamentu przewidzianymi w dowolnym prawie, na mocy którego formę testamentu uznano za ważną.

3.8 Nieruchomości

Prawo stanowiące dotyczące prawa rzeczowego zawiera normy kolizyjne odnoszące się jedynie do niektórych przypadków obejmujących statki wodne i statki powietrzne, instrumenty finansowe oraz wyprawdzone niezgodnie z prawem dobra kultury, a także do niektórych przypadków uregulowanych w konwencji nordyckiej w sprawie upadłości oraz w rozporządzeniu w sprawie upadłości.

Przykładowo skutki prawnorzeczowe zakupu ruchomości lub nieruchomości lub ustanowienia hipoteki na nieruchomości lub zastawu na ruchomości podlegają prawu państwa, w którym położona jest nieruchomość lub ruchomość w chwili dokonania zakupu lub ustanowienia hipoteki/zastawu. Prawo to określa charakter wszelkich praw rzeczowych, sposób ich powstania i wygaśnięcia, wszelkie mające zastosowanie wymogi formalne oraz uprawnienia wynikające z takiego prawa rzeczowego względem osób trzecich.

W odniesieniu do gwarancji zagranicznych zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli w chwili wystawienia gwarancji sprzedawca wiedział, że rzecz ma zostać przemieszczona do Szwecji, a gwarancja nie jest ważna w Szwecji, sprzedawca powinien być uzyskać taką gwarancję, która spełniałaby wymogi określone w prawie szwedzkim. Ponadto gwarancja zagraniczna nie wywołuje skutków prawnych po upływie określonego czasu od przemieszczenia rzeczy do Szwecji. W takich przypadkach uznaje się, że zagraniczny wierzyciel będzie miał czas na uzyskanie nowej gwarancji albo na dochodzenie swoich roszczeń.

3.9 Niewypłacalność

W rozporządzeniu z 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego ustanowiono przepisy regulujące kwestie związane z prawem właściwym dla postępowań upadłościowych wszczętych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii).

W odniesieniu do krajów nordyckich, które nie podlegają przepisom rozporządzenia z 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego, przyjęto odrębne przepisy określające prawo właściwe opierające się na konwencji nordyckiej w sprawie upadłości z 1933 r., którą transponowano do prawa szwedzkiego ustawą uchwaloną w 1981 r. (w odniesieniu do Islandii zastosowanie mają jednak przepisy wcześniejszej ustawy z 1934 r.). W konwencji nordyckiej w sprawie upadłości ustanowiono zasadę ogólną, zgodnie z którą postępowanie upadłościowe w umawiającym się państwie (państwie, w którym prowadzone jest postępowanie upadłościowe) obejmuje również majątek należący do dłużnika, który znajduje się w innym umawiającym się państwie. Ogólnie rzecz biorąc, kwestie dotyczące takiego majątku, takie jak prawo dłużnika do rozporządzania swoim majątkiem oraz do decydowania o tym, co wchodzi w skład masy upadłości, reguluje prawo państwa, w którym prowadzone jest postępowanie upadłościowe.

Poza przepisami wskazanymi powyżej, większość przepisów szwedzkiego międzynarodowego prawa upadłościowego nie została zawarta w ustawach. W tym kontekście przyjęto ogólne domniemanie właściwości prawa państwa, w którym prowadzone jest postępowanie upadłościowe (*lex fori concursus*). Oznacza to m.in., że w przypadku postępowania upadłościowego prowadzonego w Szwecji prawo szwedzkie będzie miało zastosowanie zarówno w kwestiach związanych z samym przebiegiem tego postępowania, jak i we wszelkich innych kwestiach dotyczących prawa upadłościowego.

Ostatnia aktualizacja: 30/03/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.